

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ КООРДИНАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

С. А. Рудий,

Національна академія державного управління при Президентові України

У статті зазначено, що міжнародна спільнота надає Україні значні кошти для реформування багатьох сфер суспільного життя та вдосконалення державного управління, особливо у сфері управління охороною здоров'я. Урядом України прийнято низку нормативних актів щодо унормування цієї процедури, забезпечення ефективного управління спрямуванням проектів міжнародної допомоги. Досліджено джерела інформації щодо реєстрації та аналізу ефективності міжнародних проектів. Зроблено висновок, що нормативною базою регламентується процес адміністративної реєстрації, яка, проте, є складною, тому невідома кількість проектів у державі залишається поза координацією уряду. Наголошено на тому, що існуюча нормативна база не містить опису методик аналізу впливу результатів проектів і методів їх реалізації на функціонування системи охорони здоров'я та її майбутні результати. Показано, що оцінювання здійснюється шляхом зіставлення завдань проекту міжнародної допомоги із завданнями урядових програм, а перспективна оцінка змін, що очікуються, не проводиться.

Ключові слова: міжнародна допомога; реєстрація проектів; моніторинг проектів; аналіз виконання проектів; звітність за результатами діяльності; охорона здоров'я; державне управління.

CURRENT STATE AND PROBLEMS IN THE FIELD OF COORDINATION OF INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE FOR REFORMING THE HEALTH CARE SYSTEM OF UKRAINE

S. A. Rudyi,

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The international community provides Ukraine with significant funds to reform many areas of public life and improve public administration, especially in health care management. The Government of Ukraine has adopted several legislative norms to standardize the procedure and ensure effective management of international aid projects. The article analyses data from open sources on the registration and analysis of projects' effectiveness. The analysis is led to the conclusion that the regulatory framework well describes the process of administrative registration, but registration is complex and therefore an unknown number of projects in the country remains outside the coordination of the Government. The existing regulatory framework does not describe the methods of analysis of the impact of project results and methods of their implementation on the functioning of the health care system and its future results. The evaluation is carried out by comparing the objectives of the international assistance project with the objectives of government programs and the long-term evaluation of the expected changes is not carried out.

Keywords: international assistance; project registration; project monitoring; project implementation analysis; performance reporting; health care; public administration.

Постановка проблеми. Україна була в центрі особливої уваги міжнародної спільноти з часу розпаду СРСР. Після здобуття незалежності в Україні відбувалося перетворення соціалістичної системи на ринкову економіку. Країна не мала досвіду здійснення такої трансформації і відкриті нові ринки були зайняті міжнародним бізнесом. У Державному управлінні здебільшого використовувався жорстко ієрархічний спосіб організації і, в період первинного перерозподілу власності та фінансів мало зважали на наукові висновки та економічні правила ефективності.

Починаючи з 1993 р. держава переживала економічну кризу, яка призвела до різкого зниження соціальних стандартів, зменшення доступного

фінансування для науки, освіти та медицини. Багато національних ринків були оголошені відкритими. Національний уряд, який успадкував радянський стиль державного управління, недостатньо розумів, якою має бути стратегія розвитку країни, як сформуванню його бачення та адаптувати соціально чутливі сфери, такі як охорона здоров'я та медицина, до нових умов. Зважаючи на складну соціальну ситуацію та підтримуючи наміри України щодо демократичного розвитку, міжнародні організації почали пропонувати на їх реалізацію свою експертну та фінансову допомогу. Охорона здоров'я є важливою соціальною сферою із складними механізмами управління та прогнозування. Саме в цю сферу міжнародні

організації вкладають значні фінансові ресурси, надають експертну підтримку у формуванні дизайну системи, створенні правил роботи, прогнозуванні та моніторингу ефективності охорони здоров'я. Україна запровадила систему державної реєстрації проєктів міжнародної технічної допомоги для координації і спрямування фінансових та експертних ресурсів донорів на реалізацію цілей, які були поставлені перед країною. Проте система реєстрації та координації міжнародної технічної допомоги в Україні потребує дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі аналізу міжнародної технічної допомоги та оцінки її ефективності з погляду державного управління встановлено, що це не є поширеним напрямом вивчення. Опис процедур та принципів залучення міжнародної технічної, фінансової та експертної допомоги міститься в низці наукових робіт (Войтович, 2007; Лозовицький, 2011, с. 4–12; Черненко, 2015, с. 152–158). Ю. Ковбасюк (Ковбасюк, 2005), описуючи співпрацю із міжнародними фінансовими організаціями, стверджує, що «недостатня увага до інституціональних аспектів ... призводить до виникнення різних проблем на стадії реалізації міжнародних проєктів». Низка наукових публікацій присвячена економічним аспектам співпраці із міжнародними донорами (Антонюк, 2018, с. 37–44; Непомнящий, 2017) та ін. У своїй роботі К. Плоский (2013, с. 129–139) вказує на фрагментарність та недослідженість явища міжнародної допомоги та потребу в подальших дослідженнях.

Структурний та економічний аналіз міжнародної допомоги, наведений у статті К. Антонюк (2018, с. 37–44), свідчить про те, що, незважаючи на значну кількість методів оцінки ефективності міжнародної технічної допомоги, залишається складним визначення реального впливу допомоги на економічні процеси та перетворення. Таким чином, на підставі аналізу останніх публікацій встановлено, що увага науковців до організаційних аспектів міжнародної технічної допомоги є недостатньою, що потребує уважного вивчення всіх аспектів державного управління, пов'язаного із міжнародною допомогою.

Мета роботи – дослідити сучасний стан координації органами державної влади міжнародної технічної допомоги, яка надається для реформування системи охорони здоров'я України, та виявити проблеми в цій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ст. 1 Конституції України (Конституція України, 1996) декларується, що «Україна є ... соціаль-

ною державою», у ст. 3 – що «Людина, її життя та здоров'я ... визнані в Україні як найвища соціальна цінність». Найбільш часто цитованою є ст. 49, згідно з якою «Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Захист здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних, оздоровчих та профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного медичного обслуговування, доступного для всіх громадян. Державні та комунальні заклади охорони здоров'я надають медичну допомогу безкоштовно; існуюча мережа таких установ не повинна скорочуватися. Держава сприяє розвитку медичних установ усіх форм власності». Таким чином, ст. 49 визначає принципи надання медичної допомоги та обмеження при цьому. Принципи ефективності, доступності, безкоштовності та гарантована у ст. 13 рівність усіх суб'єктів права власності перед законом створювали контраверсійні напрями ідей розвитку системи охорони здоров'я на підґрунті завищених патерналістських очікувань суспільства.

Розвиток України як демократичної держави, трансформації в суспільстві потребують формування нової концепції державного управління в усіх сферах діяльності. Основною метою при цьому є досягнення європейських стандартів життя. Співробітництво України з міжнародними організаціями є важливою складовою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Після здобуття Україною незалежності світова спільнота постійно надає фінансову, експертну та технічну підтримку уряду та органам влади для покращання роботи, розвитку та становлення ефективної системи урядування. Міжнародні організації мають спільні цінності, проте використовують різні підходи й методи оцінювання потреби в змінах, розробки моделі впровадження, власне впровадження та моніторингу і оцінки змін. Зокрема, з 2014 р. Україна є майданчиком для активної роботи десятків міжнародних організацій у сфері розвитку системи управління та фінансування у сфері охорони здоров'я, надання медичних послуг та розвитку органів управління громадським здоров'ям.

Із 2015 р. міжнародними організаціями найбільше фінансувалися сектори ядерної безпеки, розвиток промисловості, енергоефективності, сектор екології. Останнім часом значне фінансування отримують проєкти, пов'язані із підтримкою внутрішньо переміщених осіб, установлен-

ням соціального та суспільного примирення та розвитком інфраструктури територій, що потерпають від агресії. Окреме та значне фінансування спрямовується на розвиток місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Варто зазначити, що незалежно від того, в якій галузі реалізуються проекти міжнародної технічної допомоги, їх ефекти поширюються на певну територію і суміжні галузі. Таким чином, охорона здоров'я опосередковано отримує значно більші кошти на свій розвиток, ніж це напряму зазначається в державній системі реєстрації.

Проекти технічної допомоги та донори, які їх фінансують, приділяють багато уваги структурним перебудовам та діяльності, яку можна назвати як «розвиток інституційної спроможності», або «підвищення кваліфікації фахівців державного управління», або «розробки політик щодо...».

Особливості геополітичного положення України, соціальні процеси всередині країни та задекларований проєвропейський напрям розвитку, стимулювали появу широкого спектру пропозицій щодо технічного, експертного, наукового та технологічного забезпечення реформування охорони здоров'я для України.

Регулювання грантової допомоги потребувало нормативно-правового забезпечення. Виходячи з цього Кабінет Міністрів України прийняв Постанову від 15 лютого 2002 р. № 153 «Про створення єдиної системи для залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги». Постанова визначає міжнародну технічну допомогу як «фінансові та інші ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України» та встановлює процедуру, якої слід дотримуватися кожному міжнародному проєкту, щоб узгоджуватися з державними економічними програмами та бути зареєстрованим державою.

У Постанові програма визначається як сукупність проєктів, які об'єднані для досягнення спільної мети, а проєкт – як документ, яким визначаються спільні дії учасників проєкту (донорів, виконавців, бенефіціарів, реципієнтів), а також ресурси, необхідні для досягнення цілей надання міжнародної технічної допомоги, в тому числі співфінансування з інших джерел, протягом установлених строків.

Секретаріату Кабінету Міністрів України як координатору діяльності, пов'язаної із залученням міжнародної технічної допомоги, доручено забезпечувати формування стратегічних і щорічних програм міжнародної технічної допомоги,

аналізувати подані запити на відповідність завданням та заходам, визначеним у Програмі діяльності Кабінету Міністрів, Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, регіональних стратегіях розвитку, інших стратегіях та узгоджувати з донорами стратегічні програми на основі цих запитів. Реєстрація проєктів доступна онлайн.

У разі потреби Секретаріат Кабінету Міністрів України має право ініціювати утворення робочих груп у складі представників заінтересованих державних органів, бенефіціарів та донорів для проведення експертизи, оцінки та погодження зазначених запитів та інших питань, пов'язаних із залученням та використанням міжнародної технічної допомоги.

Серед документів для реєстрації проєкту міжнародної допомоги подається документ (меморандум, заява про наміри, план діяльності, технічне завдання, партнерська угода тощо), який підтверджує узгодження цілей, завдань, діяльності за проєктом (програмою) між донором або виконавцем і реципієнтом (бенефіціаром), і, поміж інших, має містити відомості про очікуваний вплив проєкту (програми) на розвиток відповідної галузі або регіону.

Усі проєкти підлягають моніторингу. «Моніторинг проєктів (програм) – система спостереження за станом реалізації проєкту (програми)» (Міністерство економічного розвитку, 2020). Моніторинг – це спостереження за станом виконання проєкту, проте методика моніторингу відсутня. Відомості для проведення моніторингу подаються за формою додатка 3 Постанови. Серед інших відомостей форма передбачає наявність інформації про результати проведення оцінки впливу реалізації проєкту (програми) на соціальний та економічний розвиток держави, відповідної галузі та регіону (економічна та соціальна ефективність реалізації проєкту (програми)). Проте методика оцінки впливу відсутня.

Державна реєстрація міжнародних проєктів (програм) є основою для акредитації їх виконавців, а також здійснення права на отримання відповідних пільг, привілеїв, імунітетів, передбачених законодавством та міжнародними договорами України.

Проекти технічної допомоги можуть не проходити реєстрацію в Мінекономіки. Експертна думка про співвідношення зареєстрованих та незареєстрованих проєктів МТД наводить коефіцієнт 3:2 або 2:1 (Vox Ukraine, 2019). Водночас

згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 153 державна реєстрація міжнародних проектів (програм) Секретаріатом Кабінету Міністрів України є обов'язковою.

За даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі, у 2018 р. (Міністерство економічного розвитку, 2020) Україна мала 137 проектів міжнародної технічної допомоги, що надається міжнародними організаціями, загальною кошторисною вартістю 3,3 млрд доларів. Для сфери охорони здоров'я існує 29 проектів на суму 137 млн дол. США. Це становить лише 3 % від загальної суми міжнародної технічної допомоги 4185 млрд дол., що надається Україні.

Урядовий сайт «Pro-Aid» (Кабінет Міністрів України, 2020; Урядовий вебсайт, 2020) в розділі «охорона здоров'я» містить відомості про загальну суму проектів 246 250 тис. євро та містить 89 записів про проекти. Із них, 71 проект вже завершено на загальну суму 147,546.00 тис. євро, 3 проекти – на суму 3,389.00 тис. євро анульовані та 15 проектів на 898,321.00 тис. євро виконуються.

У 2018 р. уряд США як найбільший донор здійснював загалом 134 проекти в Україні, 17 з яких спрямовані на сферу охорони здоров'я загальним фінансуванням близько 117 млн дол. Міністр економіки повідомив, що уряд США збільшив фінансування сфери охорони здоров'я приблизно на 33 млн дол. (Міністерство охорони здоров'я України, 2020).

Станом на квітень 2020 р. сайт ЄС (EU Delegation EU del projects, 2020) повідомив про впровадження 250 проектів, проте звіти про реалізацію та інформація про проекти на сайті відсутня. Останній звіт датується 2014 р.

Із 2018 р. ЄС реалізує 236 проектів на суму 429 млн євро, лише 10 проектів у сфері охорони здоров'я, серед яких щойно запущений проект на 3 млн євро. «Підтримка України для розвитку сучасної системи охорони здоров'я». Проект розроблений для розширення можливостей новоствореного Центру громадського здоров'я України (УРНС), підтримки створення сучасної системи безпеки крові в Україні та впроваджується через консультаційну групу GFA.

Щодо ООН як спільноти організацій в Україні на сайті ProAid (Кабінет Міністрів України, 2020) вказані 12 проектів у різних сферах і лише один проект зазначений у сфері охорони здоров'я – «Зміцнення національної спроможності для ефективною відповіді на епідемію ВІЛ/СНІД України», хоча аналіз «сірої літератури» (The Global Fund web site, 2020; Світовий Банк, 2020; Бюро ВООЗ в Україні, 2020; Міністерство охорони здоров'я

України, 2020), проектних звітів свідчить про внесок багатьох агенцій ООН: ЮНІСЕФ, ПРООН, ЮНАІДС, ЮНОДС, МОМ та ін. у розвиток сфери охорони здоров'я.

Програма розвитку ООН в Україні за фінансування ЄС виконує проект «Підтримка ЄС на Сході України: відновлення, будівництво миру та управління» для розширення місцевого потенціалу для гендерної децентралізації та адміністративних реформ... та підтримки реформи охорони здоров'я». Частка підтримки реформи охорони здоров'я становить близько 6,7 млн євро до 2021 р.

Світовий Банк також є організацією із системи агенцій ООН і, маючи 3 проекти в галузі охорони здоров'я, інвестував в Україні 1,020 млн доларів США, а їх реєстрація в урядовій системі не відображена (Світовий Банк, 2020).

Українське Бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) за останні роки інвестувало значні кошти на підтримку системи охорони здоров'я України, роботи Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) та його персоналу.

Технічна та експертна допомога надавалася за такими напрямками:

1. *Посилення управління в сфері охорони здоров'я та структурування діалогу із розробки політик в Україні*, яким підготовлені наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги», Концепція розвитку системи громадського здоров'я та проект Закону «Про систему громадського здоров'я», Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні та проект Національного плану заходів із розвитку охорони психічного здоров'я.

2. *Спільна міжнародна підтримка для зміцнення системи охорони здоров'я в Україні*, основною діяльністю якого була співорганізація та фасилітація низки координаційних зустрічей високого рівня за участю численних партнерів, таким чином надаючи можливість різним агенціям у процесі консультацій визначити пріоритети своєї діяльності, скоординувати напрями роботи та посилити узгоджені зусилля для підтримки процесів трансформації національної системи охорони здоров'я.

3. *Нові принципи фінансування у сфері охорони здоров'я*. З метою покращання доступу до якісних послуг охорони здоров'я та посилення фінансового захисту населення було прийнято Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». ВООЗ організувала та фасилітувала низку технічних місій (у тому числі спільних місій ЄС–ВООЗ) для обміну знаннями про реформи систем охорони

здоров'я, надання технічної допомоги та проведення семінарів на тему створення проєктів законів стосовно нових підходів до фінансування. ВООЗ уклала контракти та консультувала консультантів, які підтримували Міністерство охорони здоров'я на всіх етапах розроблення проєктів документів та затвердження Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я, прийнятої Кабінетом Міністрів у листопаді 2016 р. (Бюро ВООЗ в Україні, 2020).

4. *Забезпечення фінансового захисту.* Після прийняття нового Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» в 2017 р. уряд України створив Національну службу здоров'я України (НСЗУ) як новий центральний орган виконавчої влади, який відігравав стратегічну роль у нових моделях закупівлі послуг охорони здоров'я. ВООЗ надавала допомогу цьому новоствореному органу в розбудові спроможностей та набутті керівної ролі в підписанні договорів із надавачами послуг охорони здоров'я (Бюро ВООЗ в Україні, 2020).

5. *Зміцнення спроможності сфери громадського здоров'я.* ВООЗ підтримувала створення та роботу Координаційної ради Міністерства охорони здоров'я з питань розвитку системи громадського здоров'я та координувала роботу трьох тематичних робочих груп із залученням ряду партнерів, що працювали під керівництвом Координаційної ради протягом 2016–2017 рр. Із 2018 до 2019 р. надавалася подальша цільова підтримка за пріоритетними технічними напрямками. ВООЗ підтримувала інституалізацію нової законодавчої бази щодо громадського здоров'я в Україні шляхом надання технічної допомоги у розробленні Концепції розвитку системи громадського здоров'я, затвердженої Кабінетом Міністрів у листопаді 2016 р., та розробленні проєкту нового Закону «Про систему громадського здоров'я».

6. Технічна допомога, спрямована на розвиток кадрового потенціалу у сфері охорони здоров'я.

7. Розробка ефективних моделей надання послуг у сфері охорони здоров'я та інші проєкти.

Робота, виконана за сприяння ВООЗ, дуже важлива і спрямована на реформування, проте вона не зазначена у відкритих даних системи державної реєстрації.

Значні фінансові ресурси для розвитку та функціонування програм в охороні здоров'я надаються Глобальним Фондом по боротьбі із малярією, туберкульозом та ВІЛ. Україна є одним із ініціаторів створення цього Фонду та щорічно перераховує до нього 80 тис. доларів США. Про-

те із 2003 р. Україна отримала кумулятивне фінансування у розмірі 5,420,920,001.00 дол. США (The Global Fund web site, 2020). В системі реєстрації міжнародної допомоги на сайті ProAID організація Глобальний Фонд як донор відсутня.

Проєкти, які фінансуються урядами окремих держав, реєструються своєчасно. Відкриті дані свідчать про проєкти, які фінансуються урядами Канади, Данії, Нідерландів, Норвегії, Швейцарії, Швеції, Сполученого Королівства Великої Британії, Сполучених Штатів Америки, Польщі, Туреччини та Японії.

У Харківській області із серпня 2018 р. розпочався проєкт у сфері охорони здоров'я «Ефективна первинна медична допомога в громаді» на суму близько 0,44 млн євро.

Проте ці проєкти і, можливо, невідома кількість інших проєктів не зареєстровані в жодних державних реєстрах. Через це органи державної влади не мають повної інформації про впливи на роботу системи охорони здоров'я та ресурси, які витрачаються на рівні як країни, так і місцевих адміністрацій/громад.

Таким чином, міжнародна технічна та експертна допомога для розвитку системи охорони здоров'я та надання якісної медичної допомоги фінансується на рівні, який майже відповідає бюджетному фінансуванню. Існують значні невідповідності даних різних гілок влади про зареєстровані проєкти і неможливо отримати дані про незареєстровані проєкти та проєкти, які реалізуються лише на певній території. Варто зауважити, що всі проєкти міжнародної технічної допомоги справляють вплив на державну чи місцеву політику щодо охорони здоров'я, прийняття нормативних актів національного чи місцевого рівня із певних питань, адвокації (лобіювання) принципів чи стандартів медичної допомоги, зміну/вдосконалення підходів до діагностики та методів лікування, розвиток знань та навичок медичних професіоналів або населення. Про це свідчать численні звіти про моніторинг виконання проєктів, що здійснюють неурядові організації і бенефіціарами яких є органи державної влади України, в цьому випадку це Міністерство охорони здоров'я і підпорядковані йому організації: Центр громадського здоров'я МОЗ України, Національна Служба здоров'я, Агенція електронного здоров'я (e-Health), Національна закупівельна агенція. Звіти надані МОЗ України на запит автора (Міністерство охорони здоров'я України, 2020).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, можна констатувати, що Україна має потенційну (спроможну до виконан-

ня поставлених завдань) організаційну структуру державного управління щодо координації міжнародної технічної допомоги, створила основу нормативно-правової бази для взаємного узгодження завдань уряду та напрямів міжнародної технічної допомоги. Нормативна база добре описує процес адміністративної реєстрації, проте реєстрація не обов'язкова де-факто, складна і тому певна кількість проєктів міжнародної технічної допомоги в державі залишається поза координацією уряду. Існуюча нормативна база не містить опису методик аналізу впливу очікуваних результатів проєктів та методів реалізації проєктів на функціонування системи охорони здоров'я та її майбутні результати. Оцінювання здійснюється шляхом зіставлення цілей та завдань проєкту міжнародної

допомоги із завданнями урядових програм, проте перспективна оцінка змін, які очікуються від проєкту, не проводиться.

Система державного управління проєктами міжнародної технічної допомоги фрагментована між органами влади. Саме нерівномірність розподілу проєктів за певними сферами державного управління та визначення сфер, у яких проєкти не працюють, створює похибки в координації з боку органів влади та знижує ефективність використання коштів донорів. Через те, що органи влади не мають всієї картини того, на які саме цілі спрямовані проєкти, і в цьому разі не виключене дублювання активностей та фінансування. Тому варто запровадити реєстрацію для всіх проєктів/програм міжнародної технічної допомоги.

Список використаних джерел

- Антонюк К. І. Ефективність міжнародної технічної допомоги в Україні: структурний та економетричний аналіз. *Проблеми економіки*. 2018. № 3. С. 37–44.
- Бюро ВООЗ в Україні. Підтримка ВООЗ у сфері розвитку системи охорони здоров'я в Україні 2016–2019. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0011/429698/WHO_support_Ukraine_2016-19-UA_028.pdf?ua=1 (дата звернення: 30.04.2020).
- Войтович Р. Вплив глобалізації на систему державного управління. Київ : Вид-во НАДУ, 2007. 680 с.
- Кабінет Міністрів України. Державна система управління міжнародною технічною допомогою. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF> (дата звернення: 30.04.2020).
- Кабінет Міністрів України. Офіц. портал координації міжнар. допомоги в Україні. URL: <http://proaid.gov.ua/> (дата звернення: 30.04.2020).
- Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/service/reestraciya-proektiv-mtd> (дата звернення: 30.04.2020).
- Ковбасюк Ю. В. Економічна політика співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / НАДУ при Президентіві України. Київ, 2005. 430 с.
- Лозовицький О. Теорія управління – основа розвитку системи сучасного державотворення в Україні. *Публічне управління: теорія та практика*. 2011. № 2. С. 4–12.
- Міністерство економічного розвитку. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/153-2002-%D0%BF/ed20120720?lang=en> (дата звернення: 30.04.2020).
- Міністерство охорони здоров'я України. Відповідь на запит автора. Файл «Перелік проєктів МТД (проєкти)» 2020.
- Непомнящий О. М. Вплив реалізації проєктів міжнародної фінансової допомоги в Україні на здійснення реформ. *Держ. буд-во*. 2017. № 2. URL: <http://nbuv>.

References

- Antonyuk, K. I. (2018). Efektyvnist mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy v Ukraini: strukturnyi ta ekonometrychnyi analiz [Effectiveness of international technical aid in Ukraine: structural and econometric analysis]. *Problems of the economy*. Is. 3. P. 37–44 [in Ukrainian].
- The WHO bureau in Ukraine. WHO support to health care system development in Ukraine in 2016–2019. 2020. Retrieved From: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0011/429698/WHO_support_Ukraine_2016-19-UA_028.pdf?ua=1 (accessed 30/04/2020) (last accessed: 30.04.2020)
- Voytovich, R. (2007). Vplyv hlobalizatsii na systemu derzhavnoho upravlinnia [The impact of globalization on the system of public administration]. Kyiv : NADU. 680 p. [in Ukrainian].
- The Government of Ukraine (2020). The State system of international technical assistance management. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF> (accessed: 30.04.2020).
- The Cabinet of Ministers of Ukraine. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/service/reestraciya-proektiv-mtd> (accessed: 30.04.2020).
- Kovbasyuk, Y. V. (2005). Ekonomichna polityka spivpratsi Ukrainy z mizhnarodnymy finansovymy orhanizatsiiamy [Economic policy of Ukraine's cooperation with international financial organizations] : dys. ... d-ra nauk derzh. upr. : 25.00.02 / NADU. Kyiv, 430 p. [in Ukrainian].
- Lozovyts'kyi, O. (2011). Teoriia upravlinnia – osnova rozvytku systemy suchasnoho derzhavotvorennia v Ukraini [The theory of management as the basis for development of the modern state-building system in Ukraine]. *Public administration: theory and practice*. Is. 2. P. 4–12 in Ukrainian].
- The Ministry for Economic Development (2020). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/153-2002-%D0%BF/ed20120720?lang=en> (accessed: 30.04.2020).
- MOH of Ukraine. Information provided upon the request from the author. File name «Perelyk proektiv MTD proekty»). 2020.

- gov.ua/UJRN/DeBu_2017_2_14 (дата звернення: 11.08.2020).
- Плоский К. В. Міжнародна технічна допомога як міждисциплінарна науково-практична проблема. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 129–139.
- Світовий Банк. URL: https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/projects-list?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=UA (дата звернення: 30.04.2020).
- Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141.
- Урядовий вебсайт щодо міжнародної допомоги ProAID. URL: <http://proaid.gov.ua/uk/donors/18> (дата звернення: 30.04.2020).
- Черненко З. С. Вплив міжнародних організацій на національні системи охорони здоров'я. *Наше право*. 2015. № 1. С. 152–158.
- EU Delegation EU del projects. URL: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/area/projects_uk (дата звернення: 30.04.2020).
- The Global Fund web site. URL: <https://data.theglobalfund.org/investments/location/UKR> (дата звернення: 30.04.2020).
- Vox Ukraine. URL: <https://voxukraine.org/uk/bezoplatno-ale-na-zadarma-ua/> (дата звернення: 30.04.2020).
- Nepomnyashchyy, O. M. (2017). Vplyv realizatsii proektiv mizhnarodnoi finansovoi dopomohy v Ukraini na zdiisnennia reform [The impact of international financial aid projects implementation on the reforms in Ukraine]. *State governance*. Is. 2. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2017_2_14
- Ploskyy, K. V. (2013). Mizhnarodna tekhnichna dopomoha yak mizhdystsyplinarna naukovo-praktychna problema [International technical assistance as an interdisciplinary scientific and practical problem]. *Public Administration: theory and practice*. Is. 2. P. 129–139 [in Ukrainian].
- The World Bank. Retrieved from: https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/projects-list?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=UA (accessed: 30.04.2020).
- Ukraine, Constitution. (1996). Adopted on 5th session of the Verchovna Rada from June 26, 1996. *Vydomosty Verrchovnoi Rady Ukrainy*. Is. 30. P. 141.
- The Government of Ukraine. The official web on international aid coordination. Retrieved from: <http://proaid.gov.ua/> (accessed: 30.04.2020).
- The Government of Ukraine web site on International aid ProAID. Retrieved from: <http://proaid.gov.ua/uk/donors/18> (accessed: 30.04.2020).
- Chernenko, Z. S. (2015). Vplyv mizhnarodnykh orhanizatsii na natsionalni systemy okhorony zdorovia [The impact of international organizations on national health care systems]. *Nashe pravo*. Is. 1. P. 152–158 [in Ukrainian].
- EU Delegation EU del projects. Retrieved from: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/area/projects_uk. (accessed: 30.04.2020).
- The Global Fund web site. Retrieved from: <https://data.theglobalfund.org/investments/location/UKR> (accessed: 30.04.2020).
- Vox Ukraine. Retrieved from: <https://voxukraine.org/uk/bezoplatno-ale-na-zadarma-ua/> (accessed: 30.04.2020).

Рудий Сергій Анатолійович,
аспірант кафедри соціальної і гуманітарної політики,
Національна академія державного управління при
Президентіві України, лікар загальної практики,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Рудий С. А. Сучасний стан та проблеми у сфері координації міжнародної технічної допомоги для реформування системи охорони здоров'я України. *Вісн. НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2020. № 3 (98). С. 104–110.

Стаття надійшла: 27.08.2020

Схвалено до друку: 15.09.2020

Rudyi, Sergii, A.,
Ph.D student of Social and Humanities Policy, National
Academy for Public Administration under the President
of Ukraine, general practitioner,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine
E-mail: s.rudyi@academy.gov.ua
<http://orcid.org/0000-0002-7868-7346>

Citation: Rudyi, S. A. (2020). Suchasnyi stan ta problemy u sferi koordynatsii mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy dlia reformuvannia systemy okhorony zdorovia Ukrainy [Current state and problems in the field of coordination of international technical assistance for reforming the health care system of Ukraine]. *Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration»*. Is. 3 (98). P. 104–110 [in Ukrainian].

Article arrived: 27.08.2020

Accepted: 15.09.2020